

Historien om den fraskilte kone (Ane Marie Andersen, 1856-1937)

Jeg vil i det følgende berette lidt om Erhardines mors liv. Et liv, der ikke var helt som de flestes på den tid.

Ane Marie bliver født i Nebbelunde lidt nord for Rødby på Lolland den 9. marts 1856. Hun er det ældste barn af Daglejer Anders Andersen (1824-1900) og hans kone Ane Dorthe Pedersdatter (1831-1886).

Inden hun fylder 4 år, er hun flyttet med sine forældre til Rødby, hvor hun bliver boende resten af sit liv. Hun får tre mindre søskende: Hansine Margrethe (f. 1860), Jens Peder (f. og d. 1863) og Julie Hansine (f. 1871).

Ane Marie bliver konfirmeret i Rødby Kirke den 24. april 1870, og præsten giver hende karakteren "godt" for hendes kristendomskundskaber.

Senest i foråret 1873 møder hun en mand ved navn Peder Olsen. Hvem han er, ved jeg ikke, men han er tilsyneladende ikke helt uinteressant for den 17-årige Ane Marie. Hun bliver i hvert fald gravid, og Juledag 1873 bliver hun og Peder gift i Rødby Kirke. Peder er på det tidspunkt 24 år gammel og tjenestekarl i Fuglse, ca. 6 km. øst for Rødby. Ane Marie står opført som 18 år gammel og bor hjemme hos sine forældre i Rødby.

24. marts 1874 føder Ane Marie sit første barn, en søn, der i dåben får navnet Olaf Olsen. Lille Olaf bliver ikke ret gammel. Han dør allerede den 9. april 1875, 1 år og 17 dage gammel. Ane Marie er imidlertid på det tidspunkt allerede gravid igen, og den 23. august 1875 føder hun endnu en lille dreng. Han bliver døbt August Peder Olaf Olsen, og han viser sig at være mere levedygtig end sin storebror. Den 24. august 1877 føder Ane Marie hendes og Peders tredje barn, datteren Anna Sophie, og herefter hører vi ikke mere til Peder.

Ved folketællingen i 1880 bor Ane Marie hjemme hos sine forældre i Søndergade i Rødby sammen med sine to børn. Hun er optegnet som gift, men det er noteret, at hendes mand er bortrejst.

Den 10. december 1881 får Ane Marie bevilget separation fra Peder. Som begrundelse herfor angiver Ane Marie senere en ikke nærmere defineret uoverensstemmelse, men hvad det præcis handler om, ved jeg ikke, og måske er Peder bare gået sin vej.

Under alle omstændigheder dukker han aldrig op igen, og Ane Marie, der endnu ikke er fyldt de 30, går muligvis og keder sig lidt hjemme hos mor og far. I foråret 1883 møder hun skomageren Hans Kølle fra Hyldtofte, som hun (med datidens sprogbrug) "forser sig med", og det får følger.

Den 23. februar 1884 føder Ane Marie en dreng, som hun kalder Hans Christian Andersen, men forholdet til Hans Kølle holder ikke, og den 7. juli 1890 gifter han sig med Kristina Olafsdatter.

Ane Marie møder derefter Julius Lundemann, og med ham får hun sønnen Anton Theodor Andersen den 13. juli 1886. Julius dør desværre før sønnen bliver døbt, så vi får ikke at

vide, om Ane Marie egentlig ville gifte sig med ham.

Selv om hun ville, har hun et problem. Hun kan ikke gifte sig, så længe hun kun er separeret fra Peder Olsen. Og selv om hun skulle blive lovformeligt fraskilt, vil hun stadig skulle have kongens tilladelse for at kunne gifte sig igen.

Desuden er Ane Marie kommet under fattigforsørgelse, og som reglerne er på det tidspunkt, skal hun også tilbagebetale sin fattighjælp for at få lov til at gifte sig.

Ane Marie lever givetvis ikke det mest muntre liv i den lille købstad, og kort før jul 1888 rammer en tragedie hende. Den 18. december dør hendes yngste søn Anton Theodor, 2 år gammel. Han begravnes hurtigt, den 20. december, og allerede dagen efter, den 21. december dør Ane Maries næst yngste, Hans Christian, 4 år gammel. Om begge sønner har været syge, ved jeg ikke, men det er nærliggende at tænke tanken.

I foråret 1889 møder Ane Marie endnu en mand, Arbejdsmanden Niels Peder Nielsen (1859-1939) fra Øster Tirsted. De falder for hinanden, og 31. januar 1890 ligger Ane Marie i barselsseng igen. Denne gang er det en datter. Niels Peder vedkender sig faderskabet og pigen får navnet Karen Marie Dorthea Nielsen.

Inden året er omme, er Ane Marie gravid igen, men nu beslutter hun at gøre noget ved sin problematiske civilstand. Den 8. november 1890 opsøger hun præsten i Rødby for at han kan foretage den lovbefalede gejstlige mægling mellem hende og Peder Olsen. Ane Marie nægter på det bestemteste at genoptage samlivet med ham, og præsten finder det ikke nødvendigt at fortsætte mæglingen, hvilket han meddeler byfogden i et brev.

Ane Marie kan nu ansøge kongen om en fuldstændig skilsmisse, og det gør hun den 20. januar 1891. Peder Olsen skal først efterlyses, så sagen trækker ud, men den 28. april bevilger Justitsministeriet på kongens vegne Ane Marie skilsmisse.

Ane Marie venter herefter ikke længe. Den 13. maj ansøger hun om kongens tilladelse til at gifte sig med Niels Peder. Et af hovedargumenterne er hendes omdømme blandt sine medborgere som fraskilt, enlig mor i en lille købstad. Dagen efter føder hun sin og Niels Peders anden datter, der får navnet Christine Olivia Johanne Nielsen.

9. juli udsteder Justitsministeriet bevillingen på indgåelse af nyt ægteskab, og den 25. september kan Ane Marie og Niels Peder lade sig vie af præsten i Skørringe Kirke.

Senere får Ane Marie og Niels Peder yderligere tre børn:

1) Agnes Jørgine Nikoline Nielsen, født 21. november 1892

2) Marius Peder Nikolaj Nielsen, født 21. november 1893

og

3) Nina Christine Hansine Erhardine Nielsen, f. 23. september 1898.

Ane Marie og Niels Peder får godt 45 år sammen, før Ane Marie dør den 5. januar 1937.

Kilder: Kirkebøger og folketællinger fra Rødby, Nebbelunde, Øster Tirsted og Tågerup på Lolland. Skilsmissesagen er fundet delvis i Rødby Byfogeds arkiv, delvis i Maribo Amts arkiv og delvis i Justitsministeriets arkiv.